

OYAK'ın Elde Ettiği Gelirler Üzerinden Kaynaktan Kesinti Yoluyla Ödenen Gelir Vergisi Stopajı:

Bireysel emeklilik yatırım fonu hariç diğer kurum ve kuruluşların elde ettikleri gelirler, kaynaktan kesinti (stopaj) suretiyle gelir vergisine tabidir. Ancak, zaman zaman bu gelirlere uygulanan stopaj oranlarında değişiklikler olmaktadır.

OYAK'ın tarihsel olarak temel gelir kaynağını iştirak ve finansal yatırımları nedeniyle elde ettiği gelirler oluşturmakta olup bu gelirler üzerinden stopaj yükümlülüğü bulunmaktadır.

Bugün için, Kurum'un elde ettiği;

- İştirak yatırımları nedeniyle elde ettiği temettü gelirlerinden %15
- Repo ve mevduat faiz gelirlerinden %15,
- Devlet tahvili, hazine bonosu faiz gelirlerinden ve alım satım kazançlarından %10,
- Menkul kıymet yatırım fonu katılma belgelerinden elde edilen kâr paylarından %10

oranında tevkifat yapılmaktadır. Dolayısıyla Kurum bu gelirlerine ilişkin olarak, kurumlar vergisi muafiyeti olmasına rağmen neticede diğer bir vergi yoluyla vergilendirilmektedir.

OYAK'ın iştiraklerinden elde ettiği temettü kazançları zaten vergilendirilmiş gelirlerdir ve OYAK'ın kurumlar vergisi muafiyeti olmasa bile Kurumlar Vergisi Kanunu'nda yer alan istisna sebebiyle ikinci kez kurumlar vergisine tabi tutulmamaları gerekir.

OYAK adına yapılan stopaj tutarları KVK'nın 34. maddesine göre herhangi bir şekilde ödenecek kurumlar vergisinden mahsup edilemeyeceği veya iade de alınamayacağı için dolaylı olarak nihai vergi haline gelmektedir. Bu husus aşağıdaki örnekte de açıklanmıştır. Bu örnekte, hem OYAK'ın hem Holding'in sadece iştirak yatırımları yaptığı ve sınai-ticari faaliyetleri sonucu mevzuat çerçevesinde gerekenleri yaptıktan sonra 100 TL gelir elde eden iştirakinden temettü aldığı varsayılmaktadır:

OYAK:		Gelir	Kesilen Stopaj	Kurumlar Vergisi	Toplam Vergi	Net Gelir
A	İştirakinin Geliri	100	0	-20	-20	80
B	Salt OYAK Seviyesinde					
	İştirakten Temettü Geliri	80	-12	0	-12	68
ÖDENEN VERGİ						: 12

HOLDİNG:		Gelir	Kesilen Stopaj	Kurumlar Vergisi	Toplam Vergi	Net Gelir
A	İştirakinin Geliri	100	0	-20	-20	80
B	Salt Holding Seviyesinde					
	İştirakten Temettü Geliri	80	0	0	0	80
ÖDENEN VERGİ						: 0

Yukarıdaki tabloyu daha detaylı bir şekilde açıklamak gerekirse;

- Gerek OYAK'ın gerekse Holding'in şirketleri aynı oran ve miktarda vergi ödemektedir.
- OYAK seviyesinde temettü geliri üzerinden ödenen vergi 12 TL olur iken, Holding seviyesinde herhangi bir vergi ödenmemektedir. Diğer bir ifadeyle, tüzel kişilikler seviyesinde OYAK daha fazla vergi ödemektedir.
- Bir tarafta OYAK ve şirketinin, diğer tarafta Holding ve şirketinin ödediği toplam vergiler karşılaştırılırsa, OYAK'ın 32 TL, Holding'in ise 20 TL ödediği görülmektedir. Yani OYAK toplamda daha fazla vergi ödemektedir.

İlaveten, son aşamada, OYAK üyesi ve Holding hissedarı seviyesinde de karşılaştırma yapılabilir:

	Gelir	Kesilen Stopaj	Kurumlar Vergisi	Toplam Vergi	Net Gelir
OYAK Üyeleri Seviyesinde					
OYAK'tan Aldığı Yardım	68	0	0	0	68
Holding Hissedarı Seviyesinde					
Holding'ten Temettü Geliri	80	-12	0	-12	68

OYAK'ın üyelerine yaptığı yardım ile Holding'in gerçek kişi hissedarına yaptığı temettü ödemeleri sırasında ortaya çıkan vergiler de toplama dâhil edildiğinde, gerek OYAK üyesi gerekse Holding'in gerçek kişi hissedarının nihai olarak ödediği toplam verginin 32 TL olduğu

görülmektedir. Yani, nihai noktadaki gerçek kişiler açısından dahi OYAK'ın bir avantajı bulunmamaktadır.

Salt iştirakler açısından yapılan bu karşılaştırma hem Holding'in hem de OYAK'ın finansal ve diğer aktiviteleri de dahil edilerek yapılırsa, kuruluşların ve yapılan aktivitelerin kompozisyonlarına bağlı olarak her iki kuruluşa da yönelik olarak neticede ilave artı veya eksi sonuçlara yol açabilir. Bu hususlarda vergi kanunlarının detaylarına ve şartların özelliklerine bakılması gerekmektedir. Her vakanın, kendi özellikleri ve komplike boyutları içinde incelenmesi gerekir.

Sonuç itibariyle;

- a) OYAK'ın iştirak ettiği şirketlerinin piyasadaki diğer şirketlere nispetle hiçbir vergisel ayrıcalığı yoktur.
- b) Piyasada benzer konumda olup şirketleri kanalıyla temettü geliri elde eden kuruluşlara nispetle daha fazla vergi ödeme durumunda olan OYAK'ın var olduğu iddia edilen vergisel imtiyazlarının bu durumlarda fiilen OYAK lehine herhangi bir ayrıcalık sağlamadığı, rekabeti bozarak büyümeyi sağlayan bir unsur oluşturmadığı açık bir şekilde anlaşılmalıdır.
- c) Bireysel katılımcılar açısından, kişilere özgü özel koşullar ayrık olmak üzere, aynı şirketlerde görüldüğü gibi neticede vergisel ayrıcalıklar da oluşmamaktadır.